

V nedeljo, 6. februarja ob
10.30 bo v kinu Grattacielo v
Trstu javna manifestacija KPI.

Govoril bo poslanec
CARLO GALLUZZI

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34131 Trst - Ulica Capitolina, 3
Telef. 744-046 / 744-047

DOPISNIŠTVO za goriško pokrajino:
34170 Gorica - Ulica Locchi, 2
Telef. 24-36

NAROČNINA: Letna 1.000 lir, polletna 550 lir
Poštni tekoči račun: Trst 11/700

Obnovljena izdaja - Leto XXIV. - Štev. 2 (784)

TRST - 2. februarja 1972

Posamezna številka 50 lir

Quindicinale
Petnajst dnevniki

Sped. in abbonam.
Postale - Gruppo II

Ob kongresih KPI

Ko se v naši deželi začnejo V. kongres Avtonomne tržaške federacije KPI in XIII. videmske federacije, in ko se pripravlja partija v Italiji na svoj XIII. vsedržavni kongres, se neizbežno postavlja vprašanje, kakšen naj bi bil značaj teh kongresov in kakšne cilje si komunisti postavljajo ob teh pomembnih dogodkih.

Očitno je, da se kongresi vključujejo v zelo važen političen trenutek in izredno razgibano dobo političnih, socialnih in gospodarskih bojov ljudskih množic ter soupadajo z velikim valom gibanja proti imperializmu in neokolonializmu, za neodvisnost in samostojnost, za svobodo in demokracijo.

Vključujejo se v dobo velikih preokretov na svetovnem prizorišču in ko so možni veliki preokreti tudi pri nas.

Pri tem je važno poudariti, kako velika je vloga, ki jo vrši KPI ne le v sami državi, temveč v svetovnem gibanju sploh. Važno je tudi ugotoviti, kako velike so odgovornosti partije v splošnih bojih za premike naproti novim izhodiščem v notranji in zunanji politiki države. Obenem, kako mnogo računajo na moč in sposobnost KPI delavske in kmečke množice, dijaška gibanja in organizacije, gibanja srednjih slojev in intelektualcev.

Prav tako je nujno ugotoviti, da je doprinos komunistov, bodi samostojen bodisi v sklopu enotnih organizacij in akcij, v boju proti ponovnemu porajanju fašizma in proti reakcionarnim podvigom in poskusom v državi, važen in pomemben.

Da se teh nalog, ki stoje pred partijo zavedajo vsi njeni člani, so dokazali živahni kongresi naših sekcij.

Kar se tiče razprave o raznih temah, veliko poudarka daje KPI poti, ki naj bi jo ubrali v državi za radikalno spremenitev gospodarskih, socialnih in političnih struktur — se pravi za dejanske reforme — ob istočasnem zoprstavljanju reakcionarnim nameram in poskusom.

Seveda se to vprašanje postavlja danes zelo resno, ker stoji na osnovi krize, katero ugotavljamo v Italiji, in ki zadeva ne le koalicio levega centra in njegovo politično usmeritev, temveč vso socialno in gospodarsko ureditev ter politično in vladno ravnotežje v državi.

KPI kaže izhodišče iz tega položaja v demokratičnem preokretu, ki naj se ga doseže s silo velikih gibanj in premikov za pridobitve delavskih množic in z enotnim nastopom delavskega razreda in njegovih zaveznikov.

Komunisti silimo k politični alternativi sedanje vladne koalicije, se pravi k demokratičnemu preokretu tudi na vodstvu države in sicer brez omejitev na levo, ter odpiramo pot za pove-

čanje delavskega vpliva v državi. Seveda se naši boji za dalekošnejše cilje in namene vpletajo z boji za rešitev takojšnjih, nujnih in tekočih vprašanj, ki se postavljajo na dnevni red v državi in pri nas.

Med njim naj omenimo borbe, ki so v teku za delavske pogodbe, proti odpustom, za ohranitev industrijskih in sploh gospodarskih podjetij, ki jih nameravajo zapreti, za izhod iz težkega gospodarskega stanja, ki ga je povzročila zgrešena politika KD (in za kar nosijo odgovornost tudi tiste politične sile, ki so jo, kljub

različnim programskim osnovam, podpirale).

V Trstu obstaja nevarnost, da bodo ponovno »preuredili« in skrčili pomorske proge in promet, medtem ko beležimo odložitve rešitve problema suhega doka, postaje za razplinjevanje, negativne perspektive za Arzenal-Sv. Marco. Prav te dni smo zelo zaskrbljeni za usodo delavcev nekaterih industrijskih podjetij, »Vetrobel«, »Jutificio Trestino«, »Cotonificio San Giusto«, »Lucky Shoe«. Zavzemamo se za to, da bi se obratovanje nadaljevalo in da bi delavci ostali na svojih mestih.

V vsej naši deželi se vodi bitka za odpravo vojaških služnosti, ki povzročajo veliko škodo ter močno zavirajo sleherni napredek Furlanije-Juljske krajine.

Obenem se nadaljuje tudi enotna borba proti fašističnim akcijam in provokacijam, borba za utrditev demokracije.

Upoštevač vlogo, ki jo ima

JELKA GERBEC

(Nadaljevanje na 3. strani)

V. kongres Avtonomne tržaške federacije KPI

Jutri, v četrtek 3. februarja ob 18. uri se bo začel v ljudskem domu v Ul. Madonnina 19. v Trstu peti kongres avtonomne tržaške federacije KPI.

Kongres se bo nadaljeval do nedelje 6. t.m., ko bo v kinu Grattacielo javna manifestacija.

Naši kmetje se borijo za svoje socialno zavarovanje

Problemi socialnega skrbstva in zavarovanja delovnih kmetov prihajajo čedalje bolj v ospredje v njihovih družbenih in političnih bojih za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev na vasi. Okrog teh problemov se, zahvaljujoč se predvsem vlogi sindikalnih in strokovnih organizacij kmetov, razvija vedno bolj množična diskusija in se postavljajo konkretne zahteve. Zlasti med kmečko mladino, ki predstavlja bodočnost našega kmetijstva, se odločno vztraja, naj se dokončno odpravi anahronistična diskriminacija kmetov kot »državljanov drugega razreda«. V tej vsesplošni akciji se poraja nov zedinjevalni proces vseh kmečkih množic.

Sedanji sistem zavarovanja naposrednih obdelovalcev zemlje je v vsakem oziru pomanjkljiv. Ni v stanju nuditi zavarovancem zadostne in kakovostne oskrbe. Oskrba, ki jo uživajo kmetje s strani svoje bolniške blagajne, je veliko manjša od oskrbe, ki so jo deležni drugi delovni ljudje s strani INAM-a in drugih zavarovalnic. Razen tega niso neposredni obdelovalci deležni niti oskrbe z zdravili; ravno tako ne dobivajo nobene odškodnine za izgubljene delovne dni vsled bolezni, nezgode na delu ipd. Tudi glede pokojnin so precej na slabšem; njihove pokojnine so za celih 5 tisoč lir nižje od minimalne pokojnine

v državi, upokojitvena starost pa je najvišja.

Naši delovni kmetje, opirajoč se na svojo politično-strokovno organizacijo Kmečko zvezo - Alleanza contadini, so v prvih vrstah borbe za uveljavitev njihovih pravic glede socialnega skrbstva in zavarovanja. Pobude, ki jih daje njihova organizacija tako v vsedržavnem kot krajevnem merilu, slonijo na široki enotnosti delovnih kmetov, ne glede na njihovo organizacijsko in politično pripadnost. In prav zaradi enotnega nastopanja kmečkih množic so bili v zadnjih letih doseženi že pomembni

Glede na nekatere govorice, ki jih določeni krogi širijo v zvezi z možnostjo odložitve prvih volitev za kmečko bolniško blagajno, delegacija Kmečke zveze, ki jo sestavljajo predsednik, oba podpredsednika in oboja tajnika, pooblaščenca od glavnega sveta kmečke organizacije, ponovno poudarja in potrjuje uradno in soglasno stališče vseh organov Kmečke zveze, da je treba volitve izvesti čimprej, kot določa izjava ministra za delo in socialno skrbstvo in po navodilih, ki so bila dana novemu komisarju kmečke bolniške blagajne, ki je bil poslan v Trstu nalašč za to, da jih izvede v najkrajšem času. Naši kmetje so bili prisiljeni predolgo čakati nanje in zato zahtevajo takojšnjo izvedbo volitev.

uspehi. Zadnja pomembna uspeha sta brez dvoma lanskoletno povišanje družinskih doklad za otroke neposrednih obdelovalcev zemlje, kolonov in spolovinarjev ter deželni odlok o povračilu stroškov pri nakupu zdravil vsem upokojenim neposrednim obdelovalcem.

Kljub temu so pravice naših kmetov še vedno preveč okrnjene. Kmetje se ne bore samo da bi dosegli iste pravice kot drugi delovni ljudje. Oni odločno vztrajajo, da dosežejo skupaj z vsem delovnim ljudstvom tak sistem socialnega skrbstva, ki naj dejansko jamči njihovo socialno varstvo in zaščito.

Sistem socialnega skrbstva, ki ga predlaga vsedržavna Kmečka zveza, predvideva celotno vsedržavno zdravstveno službo, ki naj bi preko krajevnih zdravstvenih enot objela vse tudi najbolj oddaljene naseljene kraje. In ravno kmečke množice so spričo njihove oddaljenosti od večjih središč, najbolj potrebne takšnega dejanskega socialnega varstva. Predlagani sistem, ki ga podpirajo vse napredne sile v državi, naj bi črpal potrebna sredstva iz v ta namen ustanovljenega vsedržavnega zdravstvenega sklada.

Pravno-ustavne norme uvajanja vsedržavne zdravstvene službe narekujejo, da je treba

MILOŠ KODRIČ

(Nadaljevanje na 4. strani)

Skupščina delavcev v tovarni »Vetrobel«.

Tovarno »Vetrobel«, ki ima svoje obrate v tržaški industrijski coni, hočejo zapreti.

Belgijski industrijski, ki so lastniki te tovarne, so najprej hoteli od-

pustiti z dela večje število zaposlenih. Tej grožnji so se delavci uprli. Ker pogajanja niso bila uspešna, so delavci sklenili, da zasedejo tovarno. Toda ofenziva lastnikov se stopnjuje. Te dni so ukazali, takojšnje ugasitev peči, odbor delavcev, ki vodi zasedeno tovarno pa je, zavedajoč se nevarnosti, ki bi jo ugasitev peči povzročila, sklenil, proizvodnjo nadaljevati.

Delavci, ki se borijo ne le za ohranitev svojega delovnega mesta temveč tudi za sam obstoj tovarne, so deležni velike solidarnosti. (Kot je znano je v tem obratu zaposlenih okrog 750 delavcev in tehnikov. V glavnem so to mladi ljudje).

O borbi, ki jo vodijo delavci, se med drugim govori tudi na kongresih komunistov. Na kongresu openske sekcije, ki je bil v nedeljo, so izglasovali posebno resolucijo, ki zahteva, takojšnje ukrepe v korist delavcev in naj tovarna še naprej obratuje.

Federalni komite in federalna kontrolna komisija KPI v Trstu sta na svoji zadnji seji, ki je bila pretekli teden, sprejela dokument, ki izraža solidarnost z delavci ter ugotavlja, da so izgovori glede odmislov delavcev neutemeljeni. V dokumentu je dalje rečeno, da je tovarna »Vetrobel« edina tovarna, katere proizvodi imajo kompetitivne cene in jih tržišče v celoti sprejema, da namere industrije predstavljajo dejanski napad na tržaško gospodarstvo, hkrati pa predstavljajo pravcato izsiljevanje za dosego ponovnih podpor, ki jih podjetje sicer prejema že od samega začetka obratovanja te tovarne.

Dokument poziva komunistične parlamentarce, deželne, pokrajinske in občinske svetovalce naj se zavzamejo za rešitev tega izredno perečega vprašanja in naj daio pobudo za srečanje med demokratičnimi političnimi silami, ki naj se sporazumejo za skupni nastop v korist ogroženim delavcem.

Pretekli petek je delegacija KPI, ki jo je vodil poslanec Albin Škerk, obiskala delavce v tovarni.

Kongres federacije KPI v Gorici

V dneh od 14. do 16. januarja t.l. je bil v Gorici IX. kongres tamkajšnje federacije KPI. Slovesne otvoritve kongresa so se udeležili poleg delegatov in številnih članov partije tudi predstavniki drugih demokratičnih političnih strank in množičnih organizacij ter predstavniki Zveze komunistov iz Nove Gorice. Kongres je pozdravil tudi goriški župan. Tajnik federacije tov. Menichino je podal politično poročilo, ki je služilo tudi kot osnova za zanimivo in plodno razpravo in za sklepno resolucijo. (Prostor nam, žal, ne omogoča, da bi o kongresu obširneje poročali, zato objavljamo povzetek iz resolucije, ki je bila sprejeta ob zaključku zasedanja in ki v bistvu zajema najpomembnejša vprašanja, o katerih so razpravljali).

Resolucija IX. kongresa goriške federacije KPI najprej obravnava številna mednarodna in vsedrjavna vprašanja; ugotavlja, da obstaja možnost rešitve obstoječe politične krize v Italiji, saj so levičarske sile enotne; da široko demokratično gibanje lahko izsili spoštovanje republiške ustave in porazi reakcionarne sile.

Zatem resolucija obravnava konkretna vprašanja goriške pokrajine in dežele Furlanije-Juljske krajine. Med drugim ugotavlja, da gospodarsko krizo, sad mehanizma razvoja, ki je bil vsiljen Italiji v zadnjem desetletju, otežkočajo mednarodni činitelji in v prvi vrsti bloki, ki razdvajajo Evropo. Dalje resolucija poudarja, da politika Evropske gospodarske skupnosti postavlja deželi Furlaniji-Juljski krajini težke pogoje in prevrača njeno gospodarstvo, kar se še posebej odraža na področju kmetijstva. Medtem, ko ta politika favorizira veleposestnike, množice malih kmetov zapuščajo svojo zemljo. Hude težave povzročajo tudi zunanja in vojaška politika italijanske vlade, ki je podrejena politiki pakta NATO. Zaradi te politike so bila obširna obmejna področja podvržena voj. služnostim in ustanovljenja so bila tudi tuja vojaška oporišča. Vse to škoduje interesom obmejnega prebivalstva.

Za pravi razvoj dežele, tako poudarja resolucija, je potrebna preusmeritev italijanske zunanje politike, kajti le tako bo dežela lahko vršila poslanstvo, ki izhaja iz njene zemljepisne lege.

Komunisti goriške pokrajine pripisujejo velik pomen konferenci o evropski varnosti. Ta konferenca, ki naj bi bila čimprej sklicana, bi lahko odprla pristop k odstranjevanju pregrad, ki jih postavljajo vojaški, politični in gospodarski bloki in bi olajšala pogajanja za sklenitev raznih dvostranskih ali večstranskih sporazumov predvsem med Italijo, Jugoslavijo in drugimi socialističnimi državami.

Zato je potrebno okrepiti mednarodne in krajevne miroljubne pobude; zahtevati, naj parlament preuredi vojaške služnosti; razširiti stike z delavskimi razredi drugih držav; še posebej pa se je treba zavzeti za odstranitev raznih ovir, na katere zadeva politika odprtosti, ter nadaljevati sedanje in možne druge politične, gospodarske in družbene konvergence. Utrjevati je treba dobre odnose med Italijo in Jugoslavijo, ki koristijo obema državam kakor tudi stvari miru v Evropi. Tudi zato je treba preprečiti vse fašistične in imperialistične provokacije.

Kongresna resolucija posveča veliko pozornost tudi dogodkom v Jugoslaviji in boju, ki ga vodijo ju-

Predsedstvo kongresa goriške federacije KPI

goslovanski komunisti in delavski razred pri gradnji socializma, za ohranitev enotnosti jugoslovanske države ter boju proti nacionalizmu.

Ko se resolucija dotakne specifičnih krajevnih vprašanj, med katera spada v prvi vrsti vprašanje slovenske manjšine, med drugim poudarja, da prisotnost te narodne manjšine na Goriškem postavlja v posebno evidenco vprašanja avtonomije in demokracije. Slovensko manjšino je treba pridobiti za enoten, množičen boj, skupaj z najnaprednejši-

mi italijanskimi političnimi in družbenimi silami, za demokratično in socialistično družbo, ki bo zajamčila tudi spoštovanje nacionalnih pravic Slovencev.

Resolucija poudarja, da je vprašanje slovenske manjšine, vprašanje vse partije in celotnega demokratičnega gibanja. Slovenska manjšina se mora nemoteno razvijati. Zato pa je treba zavrniti paternalizem in površnost, kakor tudi odrto ali prikrito asimilacijo, odnosno instrumentaliziranje.

Ko resolucija omenja nedavni obisk enotne slovenske delegacije pri predsedniku vlade, ugotavlja, da obisk sam ni rodil konkretnih sadov in zato ga ni mogoče pozitivno oceniti. Tudi zato bodo komunisti odločneje vztrajali pri zahtevi naj parlament že v sedanjem mandatu odobri zakon o globalni rešitvi manjšinskih vprašanj, dežela pa naj dobi ustrezno pristojnost, tudi na zakonodajnem področju, za konkretno reševanje specifičnih manjšinskih zadev.

V okvir prizadevanj za ustrezno rešitev vprašanj slovenske manjšine, tako je naglašeno v dokumentu, ki ga je odobril kongres goriških komunistov, spada tudi potreba po izpolnitvi dokumenta o Sloven- cih, ki ga je vodstvo KPI sprejelo leta 1961.

Tov. J. Jarc na kongresni tribuni

Goriški komunisti o slovenskih vprašanjih

Na kongresu mestne sekcije KPI v Gorici so poglobili razpravo o boju za pravice slovenske manjšine v Italiji. (Krajsko vest o kongresu smo objavili v prejšnji številki našega lista. Op. uredn.) Med drugim je bilo poudarjeno, da goriški komunisti gledajo na boj za pravice Slovencev kot ne pomemben del boja za demokracijo v državi. Prav tako je bilo poudarjeno, da je vprašanje slovenske manjšine v Italiji, vprašanje, s katerim se preverja demokratični in protifašistični značaj političnih sil ter da slovenska neresena vprašanja potrjujejo, da se ne izvajajo ustavna določila, kar predstavlja težko oviro pri demokratičnem razvoju italijanske družbe.

Kongres je proučil sedanja položaj in med drugim naglasil, da politika leve sredine ni rodila konkretnih sadov. Tisti, ki so pričakovali, da bodo nekatere «koncesije» prinesle konkretne in trajne koristi Slovincem, so se motili. Dejstva sama potrjujejo to trditev. Med temi je tudi dejstvo, da dežela še nima ustreznih pristojnosti za reševanje manjšinskih vprašanj. Osred-

nja vlada je vselej nasprotovala temu, da bi se dežela ukvarjala z manjšinskimi vprašanji. In krajevni ter deželni čimtelji so odobrvali to vladno stališče. V vrstah vladne večine so še vedno močne sile, ki nasprotujejo reševanju manjšinskih vprašanj.

Medtem pa se asimilacija nadaljuje. «Zato je potrebno — tako je bilo poudarjeno na kongresu komunistov v Gorici — okrepiti pobude in pritegniti vse resnično demokratične sile v boj za priznanje narodnih pravic Slovencev».

Kongres je pozitivno ocenil nekatere pomembne konvergenčne demokratičnih političnih sil, med drugim tudi enotni nastop slovenskih predstavnikov pri poslancu Colombu. To je treba upoštevati kot osnovo za nadaljnje enotne pobude. Kongres je med drugim podčrtal, da je potrebno razviti množične pobude Slovencev v tesnem sodelovanju z italijanskimi demokratičnimi silami za čimprejšnjo odobritev zakona za pravno zaščito in razvoj slovenske manjšine v Italiji. O tem vprašanju se morajo izreči vse vladne stranke.

Zanimiva in plodna razprava v Trebčah

Kongresa sekcije KPI v Trebčah se je udeležilo nad petdeset tovarišev. Prisotni so bili tudi zastopniki komunistične mladine. Vodstvo tržaške federacije je zastopala tov. Jelka Gerbec.

Udeleženci kongresa so pozorno poslušali poročilo, ki je vsebovalo pregled mednarodnega, vsedravnega položaja, bojov delavskih in dijaških množic ter predloge za bodoče delovanje partije. Po poročilu se je razvila zanimiva razprava.

Trebenski tovariši so poudarili, da je linija partije pravilna in potrldi trdno voljo, da bodo politično in organizacijsko utrdili partijo, saj se zavedajo, da je potreba vedno bolj sposobna in agilnejša partija, ki mora biti činitelj vseh bojov in akcij delavskega razreda in ljudskih množic sploh.

Dobrišen del razprave so tovariši namenili vprašanjem, ki so v zvezi s specifično potjo v socializmu in poudarjena je bila potreba po poglobitvi razprave o teh vprašanjih tudi v okviru osnovnih partijskih organizacij.

Tovariši so precej govorili tudi o mladinskih vprašanjih. Naglasili so zlasti potrebo, naj se mladina vzgaja v protifašističnem duhu, naj se v mladinskih vrstah zbuja socialistična zavest, naj se posveča večja skrb usposabljanju mladih kadrov in vključevanju teh v partijsko organizacijo.

Potreba po razširitvi partijskega aktiva je bila (soglasno) podčrtana. Več tovarišev je izrazilo željo, naj

bi v bodoče dajali večji poudarek političnemu študiju. Tovariši so predlagali, naj bi bil vsaj enkrat na mesec študijski večer.

Seveda so na kongresu govorili tudi o aktivnosti organizacije, o potrebi po vključevanju žena v partijo, o sodelovanju v vseh akcijah, ki jih vodi partija, v vseh bojih našega gibanja. V ta okvir spada tudi potreba po večji učvrstitvi in samostojni politični dejavnosti trebenske sekcije. Nujno je treba reagirati na vse dogodke. Tako so poudarili kongreisti.

Med razpravo so se tovariši dotaknili tudi vprašanj, ki so v zvezi s prisotnostjo komunistov v množičnih organizacijah, zlasti v domačem prosvetnem in športnem društvu.

Kongres v Trebčah se je pozitivno izrekel o stališču KPI do vprašanj Slovencev, izrekel je priznanje partijskim organizacijam in voditeljem za njihovo prizadevanje za globalno ureditev vprašanj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Prisotni so se obvezali, da bodo pospešili krajevne pobude v okviru bojov za priznanje pravic Slovencev. Sklenili so, da bodo organizirali manifestacijo v podporo zakonskemu predlogu za pravno ureditev in zaščito Slovencev v Italiji.

Na koncu naj omenimo še to, da želja, naj bi partijski časopisi obširneje poročali o svetovnem političnem položaju in naj bi bolje obveščali tudi o dogodkih v Jugoslaviji.

Na koncu naj omenim še to, da je bila na kongresu v Trebčah močno poudarjena potreba po krepkejši akciji proti fašističnim pojavom. Nakazane so bile tudi nekatere možnosti konkretnega delovanja na terenu.

Prosek-Kontovel:

Samokritična analiza

Kongres sekcije Prosek-Kontovel je bil izredno samokritičen. Po poročilu o političnem položaju in o pogojih, v katerih deluje partija, se je razvila zanimiva razprava, v katero so posegli številni tovariši.

Kongres je v celoti odobril politično linijo KPI, podčrtal pa je potrebo, da se ta linija konkretno prenaša tudi na bazo.

Ko so tovariši analizirali krajevni položaj, so med drugim ugotovili, da navzlic okrepitvi partijske organizacije ter uspehom, ki so bili doseženi na terenu, še vedno obstajajo nekatere šibkosti in pomankljivosti. Ugotovili so tudi, da bi se morali komunisti pogostje sestajati ter razpravljati o vseh aktualnih politično-ideoloških in organizacijsko-administrativnih vprašanjih. Razpravljati bi morali tudi o sindikalnih vprašanjih, ki so zlasti pomembna sedaj, ko se snuje združitve sindikatov in ko obstaja močna težnja po enotnosti levičarskih sil. Seveda so tovariši govorili tudi o potrebi po nadaljnji razširitvi partijskega aktiva in pozitivne delovanja ter izrazili željo po tesnejši povezavi med sekcijo in federacijo.

Kongres je pozitivno ocenil delovanje mladih komunistov. Ugotovil je, da mladi komunisti tesno sodelujejo s partijsko organizacijo, da z vneto širijo partijski tisk in dru-

S.

Srečanje komunistov v Šempolaju

V soboto, 15. januarja so tovariši, ki vodijo komunistično sekcijo v Šempolaju, priredili tovariško srečanje članov in simpatizerjev partije iz vasi Šempolaj, Prečnik, Praprot in Trnovca. Na srečanju so tovariši razpravljali o mednarodnem in krajevnem političnem položaju in tudi o konkretnih zadevah, ki spadajo v okvir občinske uprave.

Tovariš Grgič, ki je vse prisotne pozdravil v imenu vodstva sekcije, je med drugim omenil nekatere konkretna krajevna vprašanja. Med drugim je n. pr. omenil, da je bilo na podobnem lanskem srečanju sklenjeno, da bomo začeli akcijo za preskrbo pitne vode prizadejim vsem. «Izgleda», tako je rekel, «da bosta v doglednem času obe vprašanji ugodno rešeni».

Tovariš Grgič je predlagal, naj bi začeli akcijo za čimprejšnje asfaltiranje ceste Slivno-Šempolaj. Izrazil je tudi željo, da bi to akcijo podprlo vse prebivalstvo.

Srečanja tovarišev v Šempolaju so se udeležili tudi predstavniki sosednjih sekcij Zgonik, Nabrežina in Sesljan. Prisotne so pozdravili tovariši Cuffaro, tajnik tržaške federacije, poslanec Albin Škerk in nabrežinski občinski svetovalec Alojz Marković. Prisoten je bil tudi tov. Crevatin, organizacijski tajnik tržaške federacije.

Zelo razveseljivo je dejstvo, da smo na tem srečanju videli precej mladine.

Kaj se skriva za «vietnamizacijo» vojne v Indokini

Američani bi radi popolnoma «robotizirali» svojo vojsko

V zadnjem času nekateri časopisi in radio obširno poročajo o «vietnamizaciji vojne v Indokini in o odbodu ameriške vojske iz Vietnama. Vendar pa miroljubni svet ne more ostati brezbržen sprčo nenehnega naraščanja vojne tehnologije. Kaj pomeni vojna tehnologija dokaj jasno pove tudi neki članek, ki je bil objavljen v časopisu «L'Express», iz katerega so povzeli naslednji odstavki.

Bistveni element novega načina vojskovanja Američanov je detektor, ki je lahko akustičen, seizmičen ali termičen. Prvi zaznava glasove, drugi tresljaje, tretji pa toplotne spremembe. Seizmičen detektor lahko dosti bolj kot nekdanji izvidniki, ki so tiščali uho k zemlji, napove prihod tovornjaka ali tanka. Termičen detektor reagira na toploto človeškega telesa. Tem detektorjem se je pridružil tudi «vohljač», t. j. aparat, ki zaznava vonj po amonijaku in torej odkrije človeka, ki se poti.

Podatke, ki jih oddajajo detektorji prenašajo mikro oddajniki, ki so narejeni tako, da jih je mogoče s padali spuščati na zemljo, pri čemer obvisijo na drevju ali v grmovju.

Laboratorij za nove naprave je v Montereyu v Kaliforniji, seveda za ograjami iz bodeče žice, skozi katero je napeljana elektrika.

Znanstveniki ki, delajo v Montereyu, sanjajo o tem, da bi popolnoma «robotizirali» vojno. Kar zadeva letalske operacije, so že blizu cilja. Detektor sproži alarm in pošlje poveljstvu koordinate tarče. Koordinate obdelajo računalniki v centrali, ki je povezana z letali v zraku. Vloga pilota je omejena le na to, da posreduje računalniku v letalu «bojni program», ki ga dobi iz poveljstva, tako da se letalo samo usmeri proti tarči. (S tem so prišli tako daleč, da izvidniška letala ne potrebujejo pilotov. Tako npr. letala Qu 22 B, ki letijo nad Ho Ši Minhovo potjo v Vietnamu, pošiljajo zbrane podatke naravnost v računski center IBM 360 nekje v Tajski).

Indokitajsko bojišče je za Pentagon idealno območje za preizkušnjo novih naprav.

«Res je, da so se detektorji do-

bro izkazali v Vietnamu, je dejal General E. Williamson, ki je zdržal šestmesečno obleganje Ke Sana v letu 1968. «Tega ne bi zmozel brez akustičnega sistema. Detektorji so nam omogočili, da smo že vnaprej vedeli za večino napadov».

«Marsikaj bo še treba izumiti». Tako pravijo Američani. «Tehnika je namreč z vsakim dnevom bojev bolj zastarela». To potrjujejo tudi uspehi Vietnamcev, ki so glede tehnične opreme daleč za Američani...

Ameriški senatni odbor za obrambo je razpravljal o cenah nove stra-

tegije. Med drugim je ugotovil, da bodo vojna letala v letu 1973 več kot petkrat dražja od letal iz leta 1960. Ugotovil je tudi, da je nesmiselno uporabljati letala, ki stanejo štiri milijone dolarjev, za «uničevanje dvokolnic na Ho Ši Minhovi poti...» (Škoda, da niso letala vsaj desetkrat dražja! Prip. n. uredn.).

Nekdo je pripomnil: «Če bomo nadaljevali, kot smo začeli, bodo cene tolikšne, da bo letalstvo imelo le še eno samo letalo, mornarica pa le še eno samo ladjo...».

Izleti v Sovjetsko zvezo

Leta 1970, za stoletnico Leninevega rojstva je obiskalo Sovjetsko zvezo 5000 članov KPI. Lani, ko smo slavili petdesetletnico KPI, prav toliko. Cilj letošnjih potovanj, ki jih organizira KPI za svoje člane, je 10.000 obiskov v Sovjetski zvezi in drugih socialističnih deželah. Cena: 90.000 lir.

EN TEDEN V MOSKVI
(Možen tudi obisk Leningrada)

Z vlakom (Benetke, Zagreb, Biskupa in nazaj). Potovanje traja 16 dimpešt, Kijev, Leningrad, Modni. Med potjo bo več družabnih srečanj s sovjetsko mladino.

ZA MLADINO

Z letalom iz Milana v sovjetsko glavno mesto. (Obisk Leninevega mavzoleja, ogled svetovno znane razstave dosežkov gospodarstva in tehnike, kjer so razstavljeni tudi originali vesoljskih raket, srečanje z delavci moskovskih tovarn.) Predvidenih je 35 skupin, razdeljenih skozi vse leto. Cena za potovanje je nizki sezoni (pozimi, zgodnji spomladi in jeseni) 100.000 lir, poleti pa 120.000 lir.

ZA PARTIZANE IN DRUGE TOVARISE
V STALINGRAD OB
30. OBLETNICI ZMAGE

Potovanje traja 8 dni. Vožnja z letalom. Tovariši, ki se bodo podali na to potovanje, si bodo lahko ogledali mesto, kjer so (kljub popolnoma novemu videzu) še vidni znaki strašne bitke na Volgi. Srečali se bodo s stalingrajskimi partizanskimi borci, šli na izlet z

ladjo po Volgi in si ogledali velikanstvo hidrocentralo. Cena skozi vse leto 100.000 lir.

7. NOVEMBRA V MOSKVO

Ob obletnici zgodovinske okto-brske revolucije organizira partija izlet z letali v Moskvo. Izlet traja 8 dni. Udeleženci bodo imeli možnost prisostvovati svečani proslavi na Rdečem trgu. Cena izleta 120.000 lir.

Izletni so predvideni za člane KPI in zveze mladih komunistov. Prijave in predplačila sprejemajo na sedežih federacij. V Trstu - Ul. Capitolina 3. Tam dobite tudi vse potrebne informacije.

Natečaj za radijske igre

Ob koncu preteklega leta so na Radiu Trst A nagradili in odkupili vrsto mladinskih iger.

Sadovi, ki jih je obrodilo vabilo omenjene radijske postaje slovenskim avtorjem naše dežele, da napišejo otroške in mladinske igre so nedvomno pomemben dogodek v kulturnem prizadevanju slovenske manjšine v Italiji. To ne samo zaradi velikega števila avtorjev (19) in prejetih del (34), temveč tudi zaradi njihove kvalitete, saj so dela, po sodbi strokovnjakov, v splošnem jezikovno dognana, pogovorno sproščena in stilno enotna. Ta dosežek je še pomembnejši, ker so predložene igre namenjene otrokom in naraščajnikom.

Natečaj je potekal takole: Preteklega julija je radijska postaja Trst A povabila slovenske avtorje, ki bivajo v Italiji, da napišejo otroške

Pina Colja je umrla pred enim mesecem. Sedaj, ko so se občutki nekoliko poglobili, ko smo se morali po sili sprijazniti z dejstvom, sedaj lahko tudi obudimo spomin, ki ne bo grenak, če ne zaradi zavesti, da bi lahko še ostala z nami. Labko pišemo o njej zato, ker je prav, da bralci, predvsem mladi, vedo, kakšna je bila ta slovenska komunistka.

Spominim se je iz časov, ko sem zahajal na federacijo partije, a nisem bil njen član. Bili smo srednješolci, trgali smo blače na šolskih klopih, istočasno pa organizirali srednješolsko organizacijo. Potrebnovali smo vabil, sklenili smo, da bomo tiskali svoj ciklostiran listič. Električni ciklostil za tak tisk pa so imeli samo na sedežu KPI. Odpravili smo se v belo zgradbo pod gričem Svetega Justa. Pina je bila pri vratih, v zgornjem delu zgradbe pa je imela ciklostil. «Nič ne bo, ura je pozna in kmalu bomo zaprli», je rekla s tihim glasom.

«Bomo zaprli». Pa ni zaprla. «Dajte sem, koliko pa je teh matric...» Bilo jih je več kot dvajset. Previdno smo šli za njo, nato pa na vratih radovedno gledali, kako se naše matrice tiskajo. Podajali smo ji pakete papirja, ona jih je štela, dala v stroj in poganjala... Minilo je nekaj ur, bili smo utrujeni, a dela še ni bilo konec. Zbrali smo osem-deset lir, za stekleničko «coca-cola» in ji ponudili... To pa je bilo tudi vse, kar smo ji dali. Nismo imeli denarja. «Vsaj papir plačajte, fan-

tje, za vas sem rade volje delala». Tudi preko polnoči.

Račun smo poravnali nekaj let pozneje, ko Pina več ni bilo v tisti sobi.

* * *

Drugo srečanje s Pino je bilo v Moskvi. Nisem vedel, da je prišla, morda me je po telefonu iskala. Bilo je v času prvomajskih praznikov. Študentje iz Italije smo bili na tribuni na Rdečem trgu, pomešani med turiste in domačine. Gneča, nemir, vrvež. Nekdo me je dregnil: «Poslušaj, zdi se, da te nekdo tukaj kliče». Obrnil sem se in poiskal med ljudmi. Bila je Pina.

Najprej me je po tržaško okregala, nato pa sva se pozdravila.

Zvečer je prišla z nami na univerzo. Sedeli smo, govorila nam je o prihodnjih parlamentarnih volitvah v Italiji (bilo je 1968), nam naložila kopico dolžnosti. Posebno dolgo se je zaklepetala z prijatelji iz Neaplja. Govorila je neapeljski dialekt, kot če bi se tam rodila. Tudi krilila je z rokami, kot oni. Povpraševala je po tem, po onem, dokler ni izvedela, da govori s hčerko tovarišice, pri kateri je 13 let živela, ko je delala v neapeljski federaciji partije in ženskem gibanju za mir.

Ni rada govorila o sebi, toda ti stega dne se ni mogla izogniti. Govorila je o svojem življenju, emigraciji, nalogah, ki jih je opravljala za partijo po svetu, od Francije do Avstralije in Egipta, v letih fašistične more in pozneje.

Nekega dne so jo aretirali. Bilo je še v Italiji. Bila je zaprta v samici, več kot mesec dni, nato pa jo je policijski funkcionar ukazal pripeljati.

«Signora Colja, vi ste lepa ženska, tudi upirate se radi. Meni ste osebno simpatična, pa bi vas rad prosil za uslugo. Pokazal vas bi dučju, ki bi rad zaslišal enega izmed vas. Povejte mi, kaj bi vi storili, če bi bili sami pred njim?».

Pina, pravijo, je bila v mladih letih privlačna, imela je mile poteze, toda značaj je bil uporen. «Odpe-ljite me predenj, če želite. Oči mu izpraskam». Pa je niso.

* * *

Tretji dogodek, ki se mi je vtisnil v spomin, je že iz lanskega leta. Bilo je med obiskom predstavnika južnovietnamske osvobodilne fronte in revolucionarne vlade. Mlad fant, predstavnik junaškega ljudstva, je bil pri nas gost dva dni. Pina mu je bila za tolmača, v Miljah in Trstu iz francoščine, ki jo je Vietnamec govoril, v italijanščino, v Križu pa v slovenščino. Tu smo se posedli okoli steklenice domačega vina, med stare partizane. Pina je Vietnamcu vneta razlagala o Slovencih, o našem boju za svobodo v zasužnjeni Evropi, o položaju manjšine danes. Tudi v Vietnamu je nekaj manjšin.

Nguyen Van Cong nas je nena-doma vprašal, naj mu povemo kaj o njegovih spremljevalci, češ da ima občutek, da nima ob sebi preproste-tega tolmača. Izkoristili smo priložnost, ko je nekdo odvrnil njeno pozornost in Vietnamcu v skopih besedah povedali o njenem življenju, bojih s fašizmom in političnih nalogah, ki jih je opravila.

Nguyen Van Cong je tedaj prosil, če jo lahko objame.

St. S.

Ob kongresih KPI

(Nadaljevanje s 1. strani)

komunistična partija v vseh teh bojih je torej povsem upravičeno pričakovanje, ki vlada za naše kongrese.

Nedvomno je, da obstaja veliko pričakovanje tudi med Slovenci. Naši ljudje pravilno tolmačijo prizadevanje komunistov v boju za pravice, obstoj in nadaljnji razvoj naše narodnostne skupnosti v Italiji. Zavedajo se pomena predlogov KPI za uresničitev teh ciljev. Med temi je tudi predlog zakona o globalni ureditvi manjšinskih problemov, ki so ga predložili komunistični senatorji in poslanci. Razumljivo je, da bodo Slovenci tudi zaradi tega z velikim zanimanjem sledili preverjanju stališč in programov na naših kongresih.

Samokritična analiza

(Nadaljevanje z 2. strani)

go propagandno gradivo ter se udeležujejo vseh akcij, ki jih organizira partija, Naglašena pa je bila potreba po poglobitvi ideološke vzgoje.

Nekateri tovariši so se dotaknili tudi vprašanj, ki so v zvezi z družabnostjo, manifestacijami, srečanji, izleti itd. ter med drugim predlagali, naj bi na Proseku prirejali praznike komunističnega tiska.

Povsem razumljivo je, da so na kongresu razpravljali tudi o boju za pravice Slovencev, o aktivnosti v krajevni konzultni in o podobnih vprašanjih. Poudarjeno je bilo, da bo treba v bodoče posvečati večjo pažnjo tem izredno važnim vprašanjem.

J.

Amaterski oder Prosek-Kontovel je zelo delaven. Letos je naštudiral Budakovo veseloigro Klopčič. S tem delom je že trikrat nastopil na Proseku, enkrat v Križu in enkrat v Horjulu pri Ljubljani.

Žalitev slov. športnikov

Skranježi so nemoteno kričali, ne da bi jih organi javne varnosti opozorili

V soboto, 22. januarja t.l. je ženska odbojarska ekipa športnega društva Sokol iz Nabrežine tekmovala v Padovi. Med tekmo, ki je bila v tamkajšnji športni palači, je prišlo do neljubega incidenta, ki nima s športom prav nič skupnega. Med občinstvom, ki je seveda navijalo za ukipo iz Padove, so se vrinili številni izzivači ter spremenili športno prireditve v žaljivo protislovensko manifestacijo.

V zvezi s tem dogodkom je poslanec Albin Škerk poslal ministru za turizem in ministru za notranje zadeve naslednje pismo vprašanje:

«Vprašujem ministra za turizem in prireditve ter ministra za notranje zadeve, če sta obveščena o večkratnih primerih nestrpnosti in žaljenja Slovencev na športnih prireditvah v Mestrah in Padovi, na katerih so tekmovali tudi slovenski športniki.

Podrobneje vprašujem ministra, če sta obveščena o zadnjem dogodku, ki se je pripetil v soboto, 22. januarja med tekmo v športni palači v Padovi, kjer sta tekmovali ženski odbojarski ekipi CUS iz Padove in Sokol iz Nabrežine. Ob tej priliki je skupina izzivačev slovenske športnice žalila z vzdevki 'sciavi', 'titini', 'andate da Tito'... Ti 'zgodni športniki' so nemoteno kričali, ne da bi jih organi javne varnosti opozorili.

Vprašujem ministra, kakšne ukrepe nameravata sprejeti, da bi preverila obnašanje varnostnih organov, in predvsem za to, da bi preprečili ponavljanje podobnih nedopustnih dejanj, zaščitili dostojanstvo pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti ter zglede kaz-

novali tepiste, čigar politična izbi-
ra je vsem prav dobro znana».

V zvezi z nedopustnim dogodkom v Padovi je odbor športnega društva Sokol poslal Italijanski odbojarski zvezi v Rim in deželnemu odboru omenjene zveze ogorčen protest, v katerem je med drugim rečeno:

«Glede na dejstvo, da se je naše društvo vedno športno obnašalo do gostujočih ekip (in isto lahko trdimo o našem občinstvu) — ne glede na to, odkod so prišle — vas obveščamo o tem dogodku in želimo, da se ukrene, kar je potrebno, da bi se taki izpadi, žaljivi za slovensko etnično skupnost, kateri pripadamo, ne ponovili več».

Vprašanje o ukrepu proti prof. Komjancu

Poslanec Albin Škerk in senator Paolo Sema sta naslovila na predsednika poslanske zbornice in predsednika senata naslednje vprašanje:

«Vprašujem ministra za javno šolstvo, če mu je znano, da je prof. Rosalia Lojk ravnateljica slovenske trgovske šole v Gorici, protizakonito odvzela poverjeno mesto prof. Marjanu Komjancu za šolsko leto 1971/72. Zaradi protestov in ogorčenja, ki ga je izzval ta ukrep, je moral poseči šolski proveditor v Gorici, ki je ukrep skril na suspendiranje za pet mesecev, kar pa prav tako presega vse mere in je prav tako pristransko. Ta ukrep sicer delno priznava napako, ki jo je storila ravnateljica, po drugi strani pa isti ravnateljica nudi jamstvo šolskih oblasti in ne štiti dostojanstva krivično kaznovanega profesorja.

Podpisana bi rada poznala ukrepe, ki so bili že povzeti ali ki jih nameravajo podvzeti proti ravnateljici in proveditorju in za ponovno poverjenje učnega mesta krivično kaznovanemu profesorju».

Zanimiv primer

Miklavž Božič, ki je — kljub zapovedi o celibatu — postal duhovnik oče katoliškega tednika v Gorici, ne bo nikoli proglašen za svetnika. Morda je kdaj bil prepričan v to, a naj si prazne želje po avreoli in relikvijah kar izbije iz glave.

Svetniki so lahko izmišljeni, podedovani ali vsiljeni, nikoli pa ne polovičnejši in mlahavci. Poncija Pilata se cerkev spominja z gnusom in ga ne časti.

«Katoliški glas» pa mora imeti v uredništvu sliko Poncija Pilata, nekje za oltarčkom v kotu pa umivalnik, za vsak problem, če sodimo po nekaterih dogodkih, ki so zadnje mesece razburjali naše ljudi. Spominjamo se popisa ko KG «ni vedel, kam bi se del», potem odpusta prof. (duhovnika) Komjanca, ko ga «katoliški» list ni branil in ga, nasprotno, napadel ter «ledenih rož» (Kazimi-r + Huma-r?) v katerih si Pilatovsko umiva roke trdeč: «Kaj, da bi mi kdaj napadali Jugoslavijo? Bog nas varuje».

Zanimiv je primer prof. Komjanca.

Ta duhovnik je kriv predvsem tega, da zares verjame v Boga. Da, tako je prepričan, da ni maral poučevati verouka v popoldanskih urah samo zato, ker si je drug ravnateljski miljenček (seveda neveren klerikalec) jutranje ure rezerviral, kot mizo v gostilni s kranjskimi klobasami in zeljem. Govoril je, Komjanc, da je verouk prevaša stvar, da bi ga potisnili v popoldanske ure, pa so ga odslovili. Najprej ravnateljica (le zakaj morajo prav ženske na teh mestih upravicati ugled slovenske šole?), nato pa proveditor.

Si predstavljate, kaj bi grmelo iz stolpcev KG, če bi se to zgodilo nekje na Slovenskem? Ali če bi ravnateljica (in proveditor) bila članica ali simpatizerka KPI? Jojmene, kako bi udrihali čeznjo. Rekli bi, da jih preganjamo, uničujemo, mladini pa onemogočamo, da bi poslušala božjo besedo itd.

Ker pa sta ravnateljica in proveditor na nasprotni strani ni iz te moke bilo nobenega kruha. KG je celo zapisal v svoji modrosti, da je tako pač treba. Vse duhovnike, torej ki nočejo iz šole je treba pognati čez prag.

Najprej tako, pozneje pa, po Ponciju Pilatu, «tako - tako», ne za, ne proti, češ «naj se sam kuha v svoji čorbi». Tak je torej vzgled krščanske solidarnosti.

Tako, dragi bralci, delajo Pilati v goriških zakristijah: svojih sobratov ne branijo, če nimajo črnih duš, zavzemajo «sredinska», «pomirjevalna» stališča, na prvi strani pa pišejo, kako je Satan spregovoril v peklju (seveda je bil kronist KG zraven!): «Tovariši. Danes potrebujemo predvsem tisk, in to tak tisk, ki bo počasi, neopazno in premišljeno spremenil mišljenje katoličanov. Ne bomo več pobijali duhovnikov, pač pa jim jemali dobro ime (...). O Cerkvii bomo pisali čim manj. Bralci naj dobijo vtis, da je silno nazadnjaška ustanova, nevredna našega zanimanja».

Hudiča. Glej tega Satana, kako vas je zadel — saj govori o Katoliškem glasu!

Zdaj na tudi razumemo, zakaj ste poslali svoje opričnike proti Komjancu, zraven pa kot Poncij Pilat gledali in se zadovoljno smehljali. Jasno. Komjanca ni bilo zraven.

Preljubi verniki na Goriškem. Kaj naj vam rečem? Nauk nas uči, kaj je treba v teh primerih narediti.

Najprej: «Vade retro, Satana!». Nato pa čimprej: NA GRMALDO!

Črt

Demonstracija v Šent Lenartu

Sredstva javnega obveščanja kot sta radio in televizija pitajo našo javnost z pomirjajočimi vestmi o izseljevanju iz Beneške Slovenije. Pred časom je neka televizijska oddaja prikazala položaj v deželi tako, da bi nepozoren poslušalec lahko mislil, da je emigracije skoraj konec in da imajo izseljenci že možnosti zaposlitve doma in celo deželne podpore, ki jim omogočajo, da se vrnejo domov (tako jim, če se definitivno vrnejo domov, povrnejo potne stroške) in primerno uredijo svoj gospodarski položaj. V občini Brdo (Lusevera), ki jo je obravnavala omenjena oddaja, sta na primer dva emigranta dobila podporo.

V nedeljo, 6. februarja ob 17. uri bo v Kulturnem domu v Trstu. Prešernova proslava. Proslava prireja Slovenska prosvetna zveza in Slovenska prosveta. Istega dne ob 16.30 bo Prešernova proslava tudi v Prosvetni dvorani v Gorici. Proslavo prireja Slovenska prosvetna zveza.

Mario Pirjevec

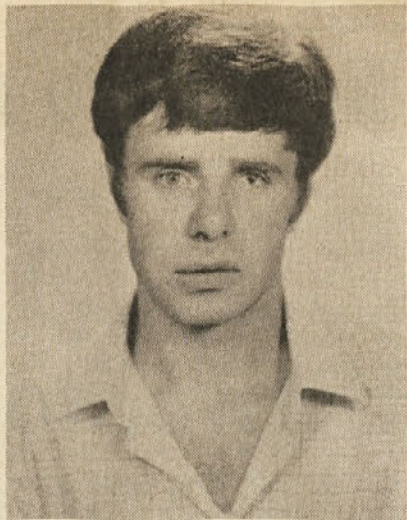
Prejšni teden smo pokopali na Proseku mladega in obetajočega tovariša, Marija Pirjevca.

Spremljali smo ga na pokopališče z občutkom globoke žalosti, ker je bil doder fant, vzoren tovariš, zaveden komunist.

Zapustil nas je za posledicami hude prometne nesreče.

Življenje tovariša Marija je bilo vedno trdo in polno nepravil.

Komunisti smo ga začeli ceniti že zelo mladega, ko je stopil v vrste komunistične mladine in prispeval za razvoj organizacije. Kmalu na to je stopil v partijo in se začel ukvarjati s

terenskim delom in z našim gibanjem sploh.

Čeravno zelo mlad se je trudil, da bi zajemal partijska načela. Bil je globoko prepričan o pravilnosti našega boja in naše linije, uverjen, da so bratstvo med tuživečimi narodi, enotnost Slovencev, vprašanje internacionalizma neodpovedljiva načela.

Ko smo na kongresu proseške sekcije dan pred nesrečo, ki se mu je pripetila, izvolili nov odbor, smo vanj vključili s soglasjem vseh navzočih tovarišev našega dragega Marija ter ga izvolili za delegata na pokrajinski kongres naše partije. Izvolitev je sprejel z veseljem in ponosom.

Na kongresu je tudi kratko in stvarno, kot je bilo v njegovem značaju, spregovoril o pomenu delovanja mladine in potrebi po poglobljanju razprave o temah XIII. kongresa, po širjenju marksističnega čtiva in našega glasila.

Tistega dne ne bi mogli verjeti, da tega, komaj šestindvajsetletnega komuniste, ne bomo nikoli več srečali v našem krogu, na sestankih naše komunistične družine.

Z njim smo izgubili odločnega antifasista, zavednega borca za pravice delavskega razreda, za pravice Slovencev ter za bratstvo med Slovenci in Italijani.

Hudo prizadeti družini in predvsem materi izrekata tržaška federacija in sekcija KPI Prosek-Kontovel globoko sožalje.

Jg
Vsem žalujočim svojcem pokopnega tovariša M. Pirjevca tudi Delo izraža občuteno sožalje.

Po mnenju italijanske televizije torej dela v Benečiji ne manjka. Vendarle je resnica nekoliko drugačna. Pred časom so namreč zaprli edino še obstoječo tovarno v Nadiških dolinah namreč opekarno v Čemurju.

Ljudje šušljajo, da bodo odpušteni delavci sicer dobili delo drugje, vendar le zato, da se vihar nekoliko poleže in da jih bodo polagoma spet odpustili. Če pa bodo opekarno spet odprli, bodo na njihovo mesto prišli drugi.

Zaradi vsega tega je ogorčenje ljudstva več kot razumljivo. V nedeljo, 30. januarja so se v Šent Lenartu zbrali odpušteni delavci in njihovi tovariši ter krenili v sprevodu proti Čemurju. Med potjo so se jim pridružili še drugi, tako, da je bilo okrog sto ljudi. Sprevod je odprl transparent z napisom «Čjemò djelo doma», sledili pa so mu še drugi protestni napisi. Ljudje so med potjo skandirali gesla kot «oblast delavcem», «proč z gospodarji» in podobno.

Sprevod se je končal z zborovanjem, na katerem so govorili tovariši Predan, Petričič, Lizzero in drugi. Posrečen je bil nastop starejšega pesnika iz Čedad, ki je vzbudil v ljudeh smeh z verzom, da hodijo izseljenci v tujino za sendvič z mortadelo, in prekinil branje pesmi, da je lahko ljudi opozoril, da se ob tem ni treba smejeti, pač pa kvečjem jokati. Na zborovanju je prišlo tudi do predloga, da bi se deželnemu svetu predložil poseben zakon za zaščito gospodarstva Beneške Slovenije.

Prispevki za DELO

V počastitev spomina pok. tovariša Antona Senica daruje tov. Ota Pepi iz Boljunca štev. 38 lir 2.000 za sklad Dela in 3.000 za komunistično celico v Boljuncu.

N. N. iz dolinske občine je ob vplačilu naročnine prispevala 4.000 lir za sklad Dela.

Tov. Josip Legiša, Nabrežina-Kamno-lom, je ob vplačilu naročnine daroval 1.000 lir za sklad Dela.

Ob 10. obletnici smrti brata Jakoba daruje sestra Albina Durnik 1.000 lir za Delo.

Martin Sosič iz Banov je prispeval 1.000 lir za sklad Dela.

Mila in Miro Ivančič darujeta 2.000 lir za Delo.

Antonič Edvard iz Sesljana daruje 1.000 lir za sklad DELA.

Žena, hči in zet tovariša Antona Senica iz Boljunca so v počastitev spomina Pokojnega darovali 10.000 lir za Delo.

Tov. Košuta Ivan, Križ 308 daruje 2.000 lir za sklad Dela.

Vsem darovalcem iskrena hvala.

Naši kmetje

(Nadaljevanje s 1. strani)

probleme zdravstvene zaščite nujno reševati z zakonom o zdravstveni reformi tako kot predvideva ustava in sicer preko dežel in občin. Prav deželam pripada zakonodajna oblast glede vsesplošne zaščite zdravja, vstevši nadzorstvo nad okoljem, v katerem živi in dela človek. Obkrajna razpredenost vsedržavne zdravstvene službe pa mora po krajevnih zdravstvenih enotah pripadati občinam, ki so dolžne preskrbeti vse zdravstvene posege za zaščito zdravja državljanov v določenem kraju.

Pokroviteljstvo nad kmeti, ki se v okviru Kmečke zveze izvaja preko patronata INAC, je izredno važna pridobitev. Politična in organizacijska akcija neposrednih obdelovalcev zemlje se mora nujno začeti pri pomoči, ki jim jo za njihovo posamezno in kolektivno zaščito nudi ta pa-

tronat tako v tehničnem kot v pogodbenem in fiskalnem oziru. Odpadel je tako monopol, ki ga je še do pred kratkim imela nad patronatsko pomočjo organizacija «Coltivatori diretti».

Pokroviteljska dejavnost patronata INAC mora postati vedno močnejše sredstvo za akcijo in organizacijo delovnih kmetov, a njemu mora Kmečka zveza posvetiti vso svojo pozornost.

Leta 1959 so si tudi delovni kmetje naše pokrajine priborili pravico do lastne bolniške blagajne. Le ta je na žalost še vedno v rokah kominarske uprave. Šele sedaj se predvideva, da bodo prihodnji mesec volitve v to važno ustanovo, ki mora priti v roke samih neposrednih obdelovalcev zemlje. To bo pomemben dogodek v življenju naših kmetov, ki se bodo 5. marca množično udeležili volitev in glasovali za svoje kandidate, za kandidate na listi Kmečke zveze.

Dosedanje pridobitve kmetov, ki so rezultat njihovih odločnih nastopov v obrambo svojih pravic, govore, da je mogoče doseči izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev tudi na vasi in tako preprečiti nadaljnji beg z zemlje. Njihovi uspehi po tej poti pa bodo še večji če bodo še bolj strnili svoje vrste in enotno nastopali. Bleščeč primer kako se je treba boriti za lastne interese jim nudi zmagoviti delavski razred, ki vidi v združitvi svojih sil v močno enotno sindikalno organizacijo edini pogoj za nadaljnje borbe in zmag.

V zadnjih letih se tudi na vasi širom države opaža močan proces zedinjevanja vseh sil kmečkih množic okrog skupnih ciljev reform in splošne gospodarske politike za preobrazbo kmetijstva, ob istočasnem upoštevanju avtonomnega doprinosa v tem smislu vsake posamezne kategorije — od kmečkih delavcev pa do neposrednih obdelovalcev. Enotnost kmečkih sil je danes neločljiva od njihove organizacijske avtonomije.

Neposredni obdelovalci zemlje so izredno važna komponenta dejanske stvarnosti v kmetijstvu; njihova vloga v preobrazbi kmetijstva je nenadomestljiva. Tudi glede problemov socialnega zavarovanja, ki so za to kategorijo življenjske važnosti, bodo njihovi uspehi tem večji, čim enotneje se bodo borili. In prav zaradi tega je dozorela nujna potreba soočevanja in dialoga med organizacijama neposrednih obdelovalcev, da bi se tako najdlje možnosti tudi organizacijskega zedinjevalnega procesa. Treba je ustvariti konkretne pogoje za združitev kmečkih sil, v enotno strokovno organizacijo. Politične sile, ki podpirajo zedinjevalni proces v delavskem gibanju, morajo dokazati enako doslednost tudi v kmečkem gibanju.

Naši kmetje se zavedajo, da bodo le združeni in z enotnimi akcijami doprinesli k obstoju in razvoju našega kmetijstva, za kar je nujno predvsem izboljšanje njihovih življenjskih in delovnih pogojev.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst
Ulica Torrealbanca, 12